EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 4.5.2026
COM(2026) 188 final

2026/0103 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

yhdennetystä maastopaloriskien hallinnasta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Viime vuosina maastopalojen voimakkuus ja esiintymistiheys ovat lisääntyneet jyrkästi EU:ssa. Palaneiden alueiden laajuus on ylittänyt aiemman keskiarvon neljänä vuonna viimeisten viiden vuoden aikana, mikä on johtanut unionin pelastuspalvelumekanismin (UCPM) maastopalotehtävien määrän kasvuun[1]. Vuonna 2025 maastopalot vaikuttivat EU:ssa ensimmäistä kertaa yli miljoonan hehtaarin kokoiseen alueeseen, mikä on enemmän kuin Kyproksen pinta-ala. Lisäksi erittäin suuret palot eli suurpalot lisääntyvät ja muodostavat merkittävän haasteen perinteisille palontorjuntakeinoille. On odotettavissa, että tällaisia ääri-ilmiöitä esiintyy tulevaisuudessa yhä useammin.

Maastopaloilla voi olla kauaskantoisia ja tuhoisia vaikutuksia ympäristöön, infrastruktuuriin, talouteen ja yhteiskuntaan. Ne aiheuttavat ihmishenkien menetyksiä, häiritsevät elinkeinoja, heikentävät ilmanlaatua, tuhoavat ekosysteemejä ja aiheuttavat merkittävää vahinkoa maa- ja metsätaloudelle. Pelkästään omaisuus- ja infrastruktuurivahinkojen suorien taloudellisten kustannusten arvioidaan olevan noin 2,5 miljardia euroa vuodessa.[2]

Ilmastonmuutos ja kestämätön maankäyttö ovat keskeisiä syitä maastopaloriskien kasvuun. Ilmastonmuutoksen kiihtyessä äärimmäiset sääilmiöt, kuten helleaallot ja kuivuus, yleistyvät ja luovat otolliset olosuhteet maastopalojen leviämiselle. Lisäksi maankäytöstä luopuminen, epäasianmukainen metsänhoito ja kaupunkien laajeneminen metsiin ja luonnonvaraisille alueille ovat lisänneet palavan materiaalin kertymistä. Tämän seurauksena ihmiset ja infrastruktuuri altistuvat entistä enemmän maastopaloriskeille.

Maastopalot syttyvät useimmiten ihmisen toiminnan seurauksena, esimerkiksi huolimattomuuden, tuhopolttojen tai infrastruktuurista peräisin olevien kipinöiden vuoksi. Näitä riskejä pahentaa entisestään politiikan heikko koordinointi viranomaisten välillä eri hallintotasoilla, mikä heikentää maastopaloriskien hallintatoimien tehokkuutta, ja liian vähälle huomiolle jäänyt ennaltaehkäisy.

Vastuu maastopaloriskien hallinnasta on ensisijaisesti jäsenvaltioilla ja niiden alue- ja paikallisviranomaisilla. EU:lla on tukiorganisaation rooli, ja se tarjoaa rahoitusta, dataa, koordinointia ja mahdollisuuksia tiedon jakamiseen sekä lisäresursseja, jos kansalliset valmiudet eivät riitä maastopalon torjumiseen. Euroopan vaihtelevien maisemien ja ilmasto-olosuhteiden vuoksi maastopaloriskien hallinta on sovitettava paikallisiin olosuhteisiin, mutta samalla on tärkeää hyödyntää EU:n tason koordinoituja toimia.

Tästä syystä komissio antoi tiedonannon yhdennetystä maastopaloriskien hallinnasta[3] ja esitti siinä kattavan joukon toimenpiteitä, joilla voidaan torjua kasvavaa maastopalojen uhkaa.

Näiden havaintojen pohjalta komissio katsoo, että EU:n tasolla tarvitaan yhdennetty lähestymistapa, jolla maastopaloriskien hallintaa voidaan vahvistaa kaikilla osa-alueilla, eli ennaltaehkäisyssä, varautumisessa, reagoinnissa ja elpymisessä. Samalla on otettava huomioon myös maastopalojen ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset vaikutukset.

---

1 Unionin pelastuspalvelumekanismi suoritti yhdeksän tehtävää vuonna 2021, 12 tehtävää vuonna 2022, 13 tehtävää vuonna 2023, 16 tehtävää vuonna 2024 ja 19 tehtävää vuonna 2025.

2 https://discomap.eea.europa.eu/ClimatePreparedness2025/?page=Wildfires-in-Europe.

3 COM(2026) 330, 25.3.2026.

Nämä tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa neuvoston suosituksella, joka hyväksyttynä antaisi jäsenvaltioille mahdollisuuden sovittaa toimet omiin maantieteellisiin, ilmastollisiin ja sosioekonomisiin olosuhteisiinsa. Samalla saavutettaisiin oikea tasapaino EU:n tason koordinoinnin ja ensisijaisesti kansallisen riskinhallintavastuun välillä.

Suosituksella olisi edistettävä toimia erityisesti seuraavilla aloilla:

1) **Parannetaan ennaltaehkäisyä maisemanhoidon ja ekosysteemien ennallistamisen avulla**. Tähän kuuluvat myös kestävä maatalous ja metsänhoito, joilla tuetaan monimuotoisia maisemia ja integroidaan maastopaloriskien ehkäiseminen ennallistamiseen ja suojelupolitiikkoihin;

2) **Vahvistetaan varautumista parantamalla dataa, tilastoja, seurantaa ja tutkimusta**, esimerkiksi kehittämällä maastopaloriskien arviointia, varhaisvaroitusjärjestelmiä ja mallintamisvalmiuksia. Lisäksi olisi hyödynnettävä EU:n välineitä, kuten EU:n metsäpalotietojärjestelmää, Copernicus-palveluja ja Destination Earth -aloitetta;

3) **Lisätään väestön tietoisuutta ja varautumista** muun muassa parantamalla tietojen saatavuutta, kehittämällä kohdennettuja viestintästrategioita, edistämällä osallistavia toimintatapoja ja haavoittuvassa tai syrjäytyneessä asemassa olevien osallisuutta sekä varmistamalla esteettömyys vammaisille henkilöille;

4) **Vahvistetaan koordinoituja reagointivalmiuksia** muun muassa parantamalla koordinointia, yhteentoimivuutta, analyysivalmiuksia, koulutusta, kalustoa sekä pelastushenkilökunnan ennakoivaa sijoittamista. Keskeinen väline on unionin pelastuspalvelumekanismi, johon kuuluvat myös Euroopan pelastuspalvelureservi ja rescEU;

5) **Tuetaan maastopalon jälkeistä elpymistä** esimerkiksi ennallistamalla ekosysteemejä ja tukemalla yhteisöjä sekä keräämällä paremmin maastopalojen vaikutuksia koskevaa dataa;

6) **Vahvistetaan ohjausta, koordinointia ja rahoitusta** muun muassa yhdentämällä toimintapolitiikkoja, pyrkimällä saamaan liikkeelle investointeja ja hyödyntämällä tehokkaasti EU:n tukivälineitä;

7) **Vahvistetaan kansainvälistä toimintaa** kumppaneiden kanssa yhdennetyllä maastopaloriskien riskienhallinnalla.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotuksessa suositellaan yhdennettyä lähestymistapaa maastopaloriskien hallintaan ennaltaehkäisyn, varautumisen, reagoinnin ja elpymisen osalta. Ehdotettu lähestymistapa perustuu EU:n nykyiseen tukeen pelastuspalvelun, datan ja seurannan, tutkimuksen ja innovoinnin sekä teknisen tuen aloilla.

Ehdotus on sopusoinnussa nykyisen ympäristö- ja maatalouspolitiikan ja EU:n pelastuspalvelualan toimien sekä varautumisunionistrategian kanssa. Jos se hyväksytään, se vahvistaa unionin pelastuspalvelumekanismin puitteissa tehtävää koordinointia sekä tukee riskien ehkäisyä ja varautumista EU:n ympäristötavoitteiden mukaisesti. Näin se edistää oikeudenmukaisia elin- ja työoloja elinvoimaisilla maaseutualueilla maatalous- ja elintarvikevision mukaisesti, parantaa metsien selviytymiskykyä EU:n uuden metsästrategian 2030 mukaisesti ja tukee ekosysteemien ennallistamista luonnon ennallistamisesta annetun asetuksen mukaisesti. Se auttaisi myös parantamaan riskinarviointia, rajat ylittävää yhteistyötä

ja ekosysteemeihin perustuvia lähestymistapoja, mutta pysyisi samalla nykyisten politiikkakehysten rajoissa.

- **Yhdenmukaisuus EU:n muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotuksella edistetään laajempia EU:n tavoitteita, jotka liittyvät ilmastoneutraaliuteen ja -kestävyyteen, katastrofiriskien hallintaan, ympäristönsuojeluun sekä kestävään maankäyttöön, samalla kun tuetaan koordinoituja toimia jäsenvaltioiden välillä. Suosituksessa ehdotetulla yhdennetyllä lähestymistavalla varmistettaisiin maastopalojen hallinta, joka on johdonmukainen EU:n laajempien selviytymiskykytavoitteiden kanssa ja vahvistaa niitä. Näitä tavoitteita sisältyy esimerkiksi unionin pelastuspalvelumekanismiin, EU:n uuteen metsästrategiaan 2030, EU:n sopeutumisstrategiaan, luonnon ennallistamista koskevaan asetukseen sekä yhteiseen maatalouspolitiikkaan.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Tämä ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 ja 196 artiklaan yhdessä sen 292 artiklan kanssa.

SEUT-sopimuksen 292 artiklan mukaisesti neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta kaikissa tapauksissa, joissa perussopimuksissa määrätään, että se antaa säädöksiä komission ehdotuksesta.

SEUT-sopimuksen 192 artikla on oikeusperusta unionin hyväksymille toimenpiteille, joilla pyritään säilyttämään, suojelemaan ja parantamaan ympäristön laatua, suojelemaan ihmisten terveyttä sekä varmistamaan luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö.

SEUT-sopimuksen 196 artikla on oikeusperusta unionin toimenpiteille, joilla jäsenvaltioita kannustetaan keskinäiseen yhteistyöhön luonnonkatastrofien tai ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisy- ja torjuntajärjestelmien tehokkuuden parantamiseksi.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Tämä ehdotus on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklan 3 kohdassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukainen.

Suosituksen antaminen EU-tasolla on perusteltua maastopalojen rajat ylittävän luonteen, yhteisten ympäristö- ja ilmastovaikutusten sekä koordinoidun varautumisen ja reagoinnin tarpeen vuoksi. Lisäksi tarvitaan yhtenäinen lähestymistapa ja johdonmukainen toimintapolitiikka.

Ehdotuksessa kunnioitetaan kuitenkin jäsenvaltioiden ensisijaista toimivaltaa maastopaloriskien hallinnan alalla. Tämä tehdään erityisesti suosittelemalla, että jäsenvaltiot toteuttavat tiettyjä toimia, mutta ne voivat joustavasti mukauttaa ratkaisut omiin hallintojärjestelmiinsä ja alueellisiin olosuhteisiinsa.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotuksessa neuvoston suositukseksi yhdennetystä maastopaloriskien hallinnasta noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 kohdassa vahvistettua suhteellisuusperiaatetta.

Ehdotetun suosituksen sisältö tai muoto eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotetuissa suositelluissa toimissa otetaan huomioon jäsenvaltioiden käytännöt ja järjestelmien monimuotoisuus eri puolilla EU:ta. Sitoumukset olisivat vapaaehtoisia, ja kukin jäsenvaltio voisi itse päättää, miten ne toteutetaan.

- **Toimintatavan valinta**

Neuvoston suositus (SEUT-sopimuksen 292 artikla) on asianmukainen väline tukea jäsenvaltioiden välistä koordinoitua toimintaa ja varmistaa samalla joustava toteuttaminen ja jäsenvaltioiden toimivallan kunnioittaminen. Vaikka neuvoston suositus ei ole sitova oikeudellinen väline, se osoittaa jäsenvaltioiden olevan sitoutuneita ehdotettuihin toimiin ja luo vahvan poliittisen perustan yhteistyölle kunnioittaen samalla täysin jäsenvaltioiden toimivaltaa.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

[ei sovelleta]

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Tämä ehdotus perustuu **komission tiedonantoon yhdennetystä maastopaloriskien hallinnasta**. Komissio kuuli neljää asiantuntijaryhmää, jotka koostuvat jäsenvaltioiden edustajista (metsäpalojen asiantuntijaryhmä, katastrofien ehkäisyn asiantuntijaryhmä, yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmien täytäntöönpanoa käsittelevä asiantuntijaryhmä ja pysyvä metsäkomitea), sekä maastopaloriskien hallintaan liittyviä asiaankuuluvia sidosryhmiä ja asiantuntijoita.

Keskusteluissa ja saaduissa kirjallisissa kannanotoissa korostettiin maastopaloriskien kasvua EU:ssa, tarvetta yhdennetympään lähestymistapaan maastopaloriskien kaikilla osa-alueilla sekä EU:n tason koordinoinnin merkitystä muun muassa työkalujen, datan käytön ja pelastusvalmiuksien osalta. Palautteen perusteella erityisesti seuraaviin aloihin tulisi kiinnittää huomiota: maisemanhoito ja elpyminen, maastopaloriskien hallinta, varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kehittäminen, yleinen tietoisuus ja varautuminen, yhteiset torjuntatoimet, rajat ylittävä yhteistyö, kalustotarpeet, pelastushenkilökunnan ennakoiva sijoittaminen sekä varhaisvaroitus.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Komissio hyödynsi viimeisten viiden vuoden aikana tehtyä maastopaloriskien hallintaa koskevaa tutkimusta, erityisesti EU:n rahoittamia Horisontti Eurooppa -puiteohjelman hankkeita, vertaisarviointiraportteja sekä muita tutkimuksia ja julkaisuja, joihin viitataan yhdennettyä maastopaloriskien hallintaa koskevassa tiedonannossa.

- **Vaikutustenarviointi**

Koska neuvoston suositus ei ole sitova eikä se aseta jäsenvaltioille suoria sääntelyllisiä tai taloudellisia velvoitteita, vaikutustenarviointia ei ole tehty. Ehdotuksen tarkoituksena on ensisijaisesti tukea jäsenvaltioiden toimia ja niiden koordinointia nykyisten toimintalinjojen puitteissa.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

[ei sovelleta]

- **Perusoikeudet**

Tässä ehdotuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistetut periaatteet.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole välittömiä talousarviovaikutuksia. Maastopaloriskien hallintaan liittyviä toimenpiteitä tuetaan olemassa olevilla EU:n välineillä, kuten rahoituksella, datapalveluilla, tutkimus- ja innovointiohjelmilla ja teknisen tuen mekanismeilla.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

[ei sovelleta]

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

[ei sovelleta]

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

[ei sovelleta]

2026/0103 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

yhdennetystä maastopaloriskien hallinnasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 ja 196 artiklan yhdessä sen artiklan 292 kanssa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Kesällä 2025 Euroopassa esiintyi useita vakavia maastopaloja, mikä korosti kiireellistä tarvetta toimia tätä kasvavaa uhkaa vastaan. Vaikka ennaltaehkäisy- ja varautumistoimia oli lisätty sekä kansallisella että EU:n tasolla, palaneiden alueiden laajuus oli unionissa ensimmäistä kertaa yhteensä yli miljoona hehtaaria. Unionin pelastuspalvelumekanismi aktivoitiin useammin kuin koskaan ennen, jotta jäsenvaltioille voitiin antaa apua palontorjunnassa.

(2) Viime vuosina maastopalot ovat lisääntyneet merkittävästi kaikkialla unionissa. Palaneet alueet ovat olleet keskimääräistä suurempia neljänä viidestä viimeksi kuluneesta vuodesta, ja maastopalojen koko ja voimakkuus ovat kasvussa. Tilannetta pahentaa se, että erittäin suuret palot eli suurpalot, joita on vaikea saada hallintaan perinteisillä palontorjuntakeinoilla, ovat yleistymässä, ja tämän kehityssuunnan odotetaan jatkuvan.

(3) Maastopalot ovat monimutkaisia haasteita, koska ne voivat aiheuttaa laaja-alaisia vahinkoja yhteiskunnalle, taloudelle, ympäristölle, ilmastolle, infrastruktuurille ja kulttuuriperinnölle. Ne voivat johtaa ihmishenkien ja toimeentulon menetyksiin, vahingoittaa merkittävästi omaisuutta ja infrastruktuuria sekä heikentää ilmanlaatua ja ekosysteemejä, mikä vaikuttaa kielteisesti maa- ja metsätalouteen.

(4) Kohonnut maastopaloriski johtuu pääasiassa ilmastonmuutoksesta ja maankäytön muutoksista. Ilmastonmuutos lisää ja voimistaa helleaaltoja ja kuivuutta, mikä kuivattaa kasvillisuutta ja tekee siitä otollista polttoainetta maastopaloille. Ilmaston lämpenemisen jatkuessa tilanteen odotetaan pahenevan ja koskettavan yhä suurempaa osaa Euroopasta. Samaan aikaan maankäytöstä luopuminen, maaseudun väestökato ja epäasianmukainen metsänhoito kerryttävät herkästi syttyviä materiaaleja. Kun tähän yhdistyy kaupunkien laajeneminen metsiin ja luonnonvaraisille alueille, ihmiset ja infrastruktuuri altistuvat yhä enemmän maastopaloriskeille.

(5) Maastopalot syttyvät unionissa useimmiten ihmisen toiminnan seurauksena, esimerkiksi huolimattomuuden, tuhopolttojen tai infrastruktuurista peräisin olevien kipinöiden vuoksi. Näitä riskejä pahentaa politiikan heikko koordinointi viranomaisten välillä eri hallintotasoilla, mikä heikentää maastopaloriskien hallintatoimien tehokkuutta.

(6) Vastuu maastopaloriskien hallinnasta on ensisijaisesti jäsenvaltioilla, alueviranomaisilla ja maankäyttäjillä. Unioni puolestaan tarjoaa tukea rahoituksen, datan, koordinoinnin ja tietojen vaihdon kautta. Euroopan vaihtelevien maisemien,

metsärakenteiden ja ilmasto-olosuhteiden vuoksi maastopaloriskien hallinta on mukautettava paikallisiin olosuhteisiin ja samalla on tärkeää hyödyntää unionin koordinoitua tukea.

(7) Jotta kasvaviin maastopaloriskeihin voitaisiin puuttua tehokkaammin, tarvitaan yhdennetty lähestymistapa, joka kattaa katastrofiriskien hallinnan kaikki osa-alueet eli ennaltaehkäisyn, varautumisen, reagoinnin ja elpymisen. Siinä olisi myös otettava huomioon maastopalojen ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset ulottuvuudet.

(8) Maastopalojen yleistyessä ja niiden hallinnan vaikeutuessa reagointivalmiuksia on vahvistettava parantamalla koordinointia, yhteentoimivuutta, koulutusta, kalustoa ja analyysivalmiuksia. Lisäksi jäsenvaltioiden on jaettava resursseja ja asiantuntemusta.

(9) Tämä edellyttää hallinnon vahvistamista, jotta varmistetaan politiikan koordinointi eri hallintotasoilla, sekä yhtenäisempää rahoitusta ja julkisten ja yksityisten investointien liikkeelle saantia riskienhallinnan kaikilla osa-alueilla.

(10) Palon jälkeisillä elvytystoimilla olisi pyrittävä varmistamaan, että ekosysteemit ja niiden tarjoamat palvelut ennallistetaan ja yhteisöt elpyvät tavalla, joka ehkäisee pitkäaikaista heikkenemistä ja tukee kestävää maankäyttöä samalla kun otetaan huomioon tulevat ilmasto-olosuhteet[4]. Myös maastopalojen vaikutuksia koskevan datan keräämistä on parannettava, jotta menetykset voidaan arvioida tarkemmin ja saadaan parempi pohja tulevalle riskienhallinnalle.

(11) Maastopaloriskit määräytyvät suurelta osin sen mukaan, miten maata hoidetaan. Maaseudun väestökato ja maankäytöstä luopuminen lisäävät herkästi syttyvän kasvillisuuden kertymistä ja synnyttävät maisemia, joihin liittyy merkittävä rajujen tulipalojen riski. Perinteiset käytännöt, jotka vähentävät palokuormaa, kuten kulotus ja laajaperäinen laidunnus, ovat vähentyneet, mutta niitä tulisi edistää osana paikallista maa- ja metsänhoitoa. Samalla on tärkeää lisätä aktiivisia ja kestäviä metsänhoitotoimia, kuten harvennusta, karsintaa ja puulajien monipuolistamista. Monimuotoisemmat maisemat, joissa on metsiä, niittyjä ja viljelymaita, voivat hidastaa maastopalojen leviämistä ja vähentää laajamittaisten palojen todennäköisyyttä.

(12) Mukautuva maankäyttö ja kokonaisvaltainen maisemasuunnittelu ovat olennaisia monikäyttöisten, palonkestävien maisemien luomisessa. Tähän sisältyvät kestävä metsänhoito, maaseudun elinkeinojen tukeminen sekä kohdennetut toimet luonnonvaraisen maaston ja kaupunkien välisillä alueilla, joilla ennaltaehkäisy voi merkittävästi vähentää maastopaloriskiä.

(13) Luonnon suojeleminen ja ennallistaminen edistävät maastopaloriskien hallintaa parantamalla ekosysteemien selviytymiskykyä ja vähentämällä ääri-ilmiöiden riskejä ja vaikutuksia. Kosteikkojen, soiden, jokien ja tulvatasankojen ennallistaminen luo luonnollisia palokatkaisulinjoja ja auttaa vakauttamaan veden kiertokulkua, mikä vähentää maastopaloriskiä. Siksi luonnon monimuotoisuuden, vesiresilienssin ja maastopaloriskien hallinnan tavoitteet ovat osittain päällekkäisiä, ja niitä tulisi edistää toisiaan tukevalla tavalla.

(14) Maastopalojen seuranta ja riskinarviointi on unionissa puutteellista. Ongelmia on esimerkiksi datan saatavuudessa, yhdenmukaisuudessa ja valtioiden rajat ylittävässä

[4] Tämä on kuvattu esimerkiksi yhteisen tutkimuskeskuksen vuonna 2026 julkaisemassa katsauksessa *Forest resilience against wildfires*, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC145919.

yhtenäistämisessä. Lisäksi kerrannaisriskejä, kuten maanvyörymiä, ilmansaasteita ja maaperän eroosiota, ei ole otettu huomioon riittävästi. Tämä rajoittaa ennaltaehkäisyn, varautumisen ja reagoinnin tehokkuutta.

(15) Varautumista on vahvistettava parantamalla maastopaloriskien arviointimenetelmiä, tehostamalla varhaisvaroitusjärjestelmiä ja laajentamalla palokäyttäytymisen mallintamisvalmiuksia. Lisäksi saatavilla olevia tietoja ja välineitä on hyödynnettävä järjestelmällisesti näyttöön perustuvan päätöksenteon tukena.

(16) Maastopaloriskejä voidaan vähentää lisäämällä tietoisuutta ja kannustamalla kansalaisia muuttamaan käyttäytymistään esimerkiksi parantamalla maastopaloriskejä koskevan tiedon saatavuutta. Riskien vähentäminen edellyttää myös kohdennettuja viestintästrategioita ja osallistavia lähestymistapoja, joissa otetaan huomioon haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät ja erilaiset sosiaaliset kontekstit.

(17) Yhteisöjen varautumista maastopaloihin olisi vahvistettava osallistavalla tavalla ottamalla mukaan maanviljelijät, metsänhoitajat, paikallisviranomaiset, työmarkkinaosapuolet, kansalaisjärjestöt ja muut sidosryhmät. Lisäksi olisi tuettava koulutus- ja tiedotustoimia.

(18) Maastopalot ovat maailmanlaajuinen ilmiö, joka edellyttää alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä erityisesti naapurimaiden kanssa. Alueelliset aloitteet, kuten Cyprus Regional Aerial Firefighting Station (CRAFS), voivat edistää unionin yhteistyötä Euroopan eteläisten naapurimaiden kanssa maastopaloriskien hallinnassa.

(19) Vertaisarviointien, neuvontaoperaatioiden, asiantuntijavaihtojen ja palontorjuntaresurssien ennakoivan sijoittamisen kaltaiset toimet voisivat auttaa lisäämään yhteentoimivuutta, tilannetietoisuutta ja pelastustyöntekijöiden valmiutta. Ne voisivat myös vahvistaa sitoutumista ja parantaa koordinointia jäsenvaltioiden välillä.

(20) Jotta unionin rahoitusta, teknistä tukea sekä reaaliaikaista tiedustelutiedon ja datan jakamista – erityisesti metsäpalojen käyttäytymisestä – voidaan hyödyntää tehokkaasti, niiden koordinointia on parannettava. Lisäksi päätöksentekoa voidaan parantaa yhdenmukaistamalla kansallisia ja alueellisia metsäpaloriskien hallintastrategioita ja toimintasuunnitelmia. Unionin data, työkalut ja palvelut, kuten EU:n metsäpalotietojärjestelmä (EFFIS), jota ylläpidetään Copernicuksen hätätilanteiden hallintapalveluissa[5], voivat tehokkaasti käytettyinä ja operatiivisiin tarpeisiin sovitettuina parantaa maastopalojen seurantaa, kartoitusta ja riskinarviointia. Lisäksi kehittyneet mallintamis- ja ennakoimisvälineet, kuten Destination Earth -aloite, voivat parantaa maastopaloriskien mallintamista ja ennakointia.

(21) Unionin välineillä, kuten elpymis- ja palautumistukivälineellä, tuetaan jäsenvaltioita uudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa, hallinnon vahvistamisessa ja maastopalojen riskinhallinnan valmiuksien kehittämisessä.

(22) Unionin pelastuspalvelumekanismilla, johon kuuluvat Euroopan pelastuspalvelureservi, rescEU ja osaamisverkosto, voidaan vahvistaa varautumista ja reagointia helpottamalla yhteistyötä, koulutusta, asiantuntemuksen vaihtoa, resurssien käyttöä ja parhaiden käytäntöjen jakamista jäsenvaltioiden välillä.

---

[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/696, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, unionin avaruusohjelman ja Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston perustamisesta sekä asetusten (EU) N:o 912/2010, (EU) N:o 1285/2013 ja (EU) N:o 377/2014 sekä päätöksen N:o 541/2014/EU kumoamisesta.

(23) Unionin tasolla tuetulla tutkimuksella ja innovoinnilla, myös Horisontti Eurooppa -puiteohjelman avulla, edistetään uusien teknologioiden, operatiivisten ratkaisujen ja maanhoitotekniikoiden kehittämistä. Näiden tulosten käyttöönottoa ja soveltamista maastopaloriskien hallinnassa voitaisiin kuitenkin parantaa,

SUOSITTAA:

Toimenpiteet maastopalojen ehkäisemiseksi maisemanhoidon ja ennallistamisen avulla

1. Jäsenvaltioiden tulisi luoda kannustimia, joilla tuetaan kestävää maankäyttöä ja ennallistamista paloalttiilla alueilla, myös hyödyntämällä hallinnoimiaan EU:n rahoitusvälineitä.

2. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä kestävää metsänhoitoa ja monimuotoisia metsärakenteita mahdollisuuksien mukaan, muun muassa korvaamalla helposti syttyviä monokulttuuriviljelmiä vaihtoehtoisilla lajeilla, ja noudatettava Euroopan metsien suojelua käsittelevässä ministerikonferenssissa (Forest Europe) määriteltyjä kestävän metsänhoidon kriteerejä sekä tarvittaessa luonnonläheistä metsänhoitoa ja biodiversiteettiä tukevan metsittämisen ja uudelleenmetsittämisen suuntaviivoja.

3. Jäsenvaltioiden olisi kehitettävä paikallisiin olosuhteisiin sovitettuja palokuorman hallintaohjeita ja -välineitä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja paikallisviranomaisten kanssa. Jäsenvaltioiden olisi tarkasteltava kulotusta keinona vähentää palokuormaa maa- ja metsänhoidossa sekä tarkistettava lupasääntöjään siten, että asianmukaiset turvallisuutta ja ekologista tilaa koskevat suojatoimet voidaan varmistaa.

4. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon maastopaloihin liittyvät erityishaasteet yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmiensa mukaisesti, kun ne julkaisevat ehdotuspyyntöjä räätälöidyistä ratkaisuista yhdennettyyn maastopaloriskien hallintaan Euroopan innovaatiokumppanuuksien (EIP-AGRI) puitteissa.

5. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon maastopaloriski laatiessaan kansallisia, alueellisia ja paikallisia luonnonsuojelusuunnitelmia ja -strategioita, kuten luonnonsuojelualueita koskevia kansallisia ennallistamis- ja hoitosuunnitelmia. Vastaavasti maastopalojen riskinhallintasuunnitelmissa olisi otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden suojelua ja ennallistamista koskevat tavoitteet sekä tulevat ilmasto-olosuhteet. Painopisteen olisi oltava toimissa, jotka edistävät sekä maastopaloriskien ehkäisyä että luonnon suojelua ja ennallistamista.

6. Jäsenvaltioiden olisi harkittava toimia, joilla ennallistetaan kosteikkoja, soita, jokia ja tulvatasankoja sekä samalla vähennetään maastopaloriskejä, ja sisällytettävä maastopaloriskien hallinta vesienhoitoa koskeviin toimintapolitiikkoihinsa.

7. Jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan innovatiivisia maankäyttöön perustuvia maastopalojen ehkäisytoimia, muun muassa luontopohjaisia ratkaisuja, sekä kestävän maatalouden ja metsänhoidon tehokkaita käytäntöjä, joiden toimivuus on osoitettu EU:n rahoittamissa hankkeissa.

Toimenpiteet varautumisen vahvistamiseksi laadukkaamman datan ja tutkimuksen avulla

8. Jäsenvaltioiden olisi osallistuttava Destination Earth -aloitteen kehittämiseen ja edistämiseen esimerkiksi pilotoimalla käyttötapauksia maastopaloriskien mallintamisessa ja ennakoinnissa.

9. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä järjestelmällisesti unionin välineitä ja dataa, kuten Copernicus-palveluja ja metsäpalotietojärjestelmää, jotta maastopaloriskien hallinta ja hankkeiden rahoituspäätökset voidaan perustaa luotettavaan tietoon.

10. Jäsenvaltioiden olisi päivitettävä maastopaloriskien arviointeja ja käytettävä parannettuja maastopalokäyttäytymisen analyysityökaluja, jotta voidaan määrittää ennaltaehkäisyn ja varautumisen painopistealueet.

11. Jäsenvaltioiden olisi kehitettävä maastopalokäyttäytymisen analysointivalmiuksia ja päätöksenteon tukijärjestelmiä maastopaloriskien hallintaa varten.

12. Jäsenvaltioiden olisi selvitettävä tarkemmin maastopalojen syitä, jotta syttymiseen vaikuttavat tekijät ja ihmisen toiminnan vaikutukset ymmärretään paremmin.

13. Jäsenvaltioita kannustetaan jatkamaan tutkimusta palonehkäisyyn liittyvistä maankäytön käytännöistä, erityisesti metsänhoidosta, ekosysteemien suojelusta ja ennallistamisesta, laiduntamisesta ja peltometsäviljelystä.

14. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä ratkaisuja ja välineitä, joilla vahvistetaan varhaisvaroitusjärjestelmiä, metsänhoitoa ja yhteisöjen varautumista maastopaloihin ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan EU:n mission kautta.

Väestön tietoisuutta ja varautumista koskevat toimenpiteet

15. Jäsenvaltioiden olisi lisättävä maanviljelijöiden ja metsänhoitajien tietoisuutta palon syttymisen riskeistä sekä otettava heidät mukaan palojen varhaishavaitsemisvälineiden kehittämiseen ja käyttämiseen.

16. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä aktiivisesti nuorten pelastajien vaihto-ohjelmaa, jotta voidaan edistää yhteistä eurooppalaista varautumisen kulttuuria.

17. Jäsenvaltioiden olisi tutkittava lapsille ja nuorille suunnattuja innovatiivisia tiedotuskeinoja, kuten opettavaisia pelejä tai sosiaalisen median kampanjoita. Koulujen opetussuunnitelmiin olisi myös sisällytettävä asiaankuuluvia materiaaleja, myös yhteistyössä Euroopan komission kanssa laadittuja materiaaleja.

18. Jäsenvaltioiden olisi kannustettava matkailualan toimijoita, maanviljelijöitä, metsänhoitajia, paikallisviranomaisia ja paloturvallisuusasiantuntijoita tekemään yhteistyötä, jotta matkailijat olisivat tietoisempia riskeistä.

19. Jäsenvaltioiden olisi tuettava liiketoiminnan jatkuvuutta edistämällä pienten ja keskisuurten yritysten koulutusta ja tarjoamalla kohdennettua rahoitustukea katastrofien jälkeen. Lisäksi vakuutusyhtiöitä olisi kannustettava maksamaan korvaukset nopeasti.

20. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että ikääntyneet, vammaiset sekä syrjintää, köyhyyttä tai syrjäytymistä kokevat ihmiset saavat helposti asiaankuuluvaa tietoa.

21. Jäsenvaltioiden olisi otettava maastopaloriskien hallinta huomioon rakentamisstandardeissa ja aluesuunnittelussa, jotta voidaan esimerkiksi hallita maastopaloriskejä luonnonvaraisen maaston ja kaupunkien välisillä alueilla.

22. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön toimia, joilla tuetaan paikallisyhteisöjä luonnonvaraisen maaston ja kaupunkien välisillä alueilla ja vahvistetaan varautumista maastopaloriskeihin.

Toimenpiteet koordinoidun reagoinnin tukemiseksi

23. Jäsenvaltioiden olisi jaettava aktiivisesti parhaita käytäntöjä ja opittuja asioita palonehkäisystä ja toimista, jotka kattavat katastrofiriskien hallinnan kaikki osa-alueet, myös unionin pelastuspalvelumekanismin kokemustenvaihtotapahtumissa.

24. Jäsenvaltioiden olisi kerättävä ja jaettava reaaliaikaista dataa maastopalokäyttäytymisestä paloanalyysin parantamiseksi. Asiaankuuluvia paloindikaattoreita olisi käytettävä myös sisäisissä operatiivisissa menettelyissä avun pyytämiseksi sekä unionin tason päätöksenteon tukemiseksi, jotta käyttöön otettuja resursseja käytetään tehokkaasti.

25. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä asiantuntijoiden ennakoivaa sijoittamista ja vaihtoa sekä edistettävä hyvien käytäntöjen vaihtamista tarjoamalla henkilöstöä ja asiantuntijoita unionin pelastuspalvelumekanismiin. Niiden olisi myös vahvistettava tukivalmiuksiaan isäntämaana, jotta unionin pelastuspalvelumekanismin kansainvälinen tuki voidaan integroida kansallisiin pelastusjärjestelmiin.

26. Jäsenvaltioiden olisi kerättävä palontorjuntahenkilöstöä koskevaa dataa ja arvioitava työvoimatarpeet ottaen asianmukaisesti huomioon palontorjunnan kausiluonteisuus, jotta voidaan varmistaa riittävän, hyvin varautuneen työvoiman saatavuus.

27. Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa varmistettava pelastajille turvalliset ja kestävät työolot, mukaan lukien riittävä koulutus, suojavarusteet ja terveydenhuolto.

28. Jäsenvaltioiden olisi tehostettava eri hallintotasojen välistä koordinointia, jotta varmistetaan optimaalinen tilannetietoisuus hätätilanteissa.

29. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava riittävän lentokaluston saatavuus, myös hyödyntämällä unionin varoja.

30. Jäsenvaltioiden olisi jatkossakin tarjottava metsäpalojen torjuntakalustoa Euroopan pelastuspalvelureserviin. Tämä koskee erityisesti mutta ei yksinomaan kalustoa, jota hankitaan unionin varoilla.

31. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä parantamaan palokaluston yhteentoimivuutta.

Palon jälkeiset elvytystoimenpiteet

32. Jäsenvaltioiden olisi kerättävä lisää monialaista ja sosiodemografista dataa, jotta maastopalojen fyysisiä ja taloudellisia vaikutuksia voidaan määrittää ja arvioida.

33. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä palon jälkeiset elvytystoimet, joilla ohjataan paikallisyhteisöjä kohti kestävää ja osallistavaa elpymistä.

Hallintoa ja rahoitusta vahvistavat toimenpiteet

34. Jäsenvaltioiden olisi suunniteltava ja varattava pitkän aikavälin rahoitusta maastopaloriskien hallinnan kaikkia osa-alueita varten ja hyödynnettävä kattavasti saatavilla olevaa rahoitusta sekä kansallisella että unionin tasolla.

35. Jäsenvaltioiden olisi kannustettava yksityistä vakuuttamista maastopaloriskien ja muiden ilmastoriskien varalta, jotta voidaan vähentää taloudellisia tappioita ja katastrofien julkiselle taloudelle aiheuttamaa painetta sekä tukea elpymistä. Tätä voidaan edistää esimerkiksi kannustamalla vakuutusyhtiöitä huomioimaan sopeutumistoimet vakuutusmaksuja määriteltäessä, hyödyntämällä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia tai jakamalla riskejä taloudellisten toimijoiden kesken, esimerkiksi siirtämällä riskejä pääomamarkkinoille.

36. Jäsenvaltioiden olisi kehitettävä yhdennettyjä maastopaloriskien hallintastrategioita ja toimintasuunnitelmia kansallisesti tai paikallisesti.

37. Jäsenvaltioiden olisi omaksuttava uusia teknologioita ja innovaatioita ja otettava ne käyttöön hyödyntämällä asiaankuuluvien EU:n ohjelmien puitteissa myönnettäviä valmiuksien kehittämisavustuksia.

38. Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä kattavasti unionin aloitteiden kautta annettavaa tukea ja vahvistettava varhaisvaroitusjärjestelmiä, riskinarviointia, yhteisöjen varautumista ja muita määritettyjä painopistealueita.

Kansainvälistä toimintaa vahvistavat toimenpiteet

39. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä vahvistamaan entisestään maastopaloriskien hallintaa koskevaa yhteistyötä kansainvälisten kumppanien, erityisesti unionin naapurimaiden, kanssa.

40. Jäsenvaltioiden olisi arvioitava, miten ne voivat edistää Cyprus Regional Aerial Firefighting Station (CRAFS) -aloitteen tavoitteita ja luoda niitä tukevia synergioita.

41. Jäsenvaltioiden olisi tehtävä yhteistyötä Forest Europen ja sen hiljattain perustaman metsiin kohdistuvia riskejä koskevan FoRISK-välineen kanssa ja edistää näin palontorjuntavalmiuksien kehittämistä ja tietojen vaihtoa.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja